

Raportarea nonfinanciară – element-cheie pentru afacerile din prezent și din viitor

Dr. ec. Elena STĂNCIULESCU^a, conf. univ. dr. Mihai VUȚĂ^b

^a București

^b Academia de Studii Economice din București

Abstract

By this paper we aim to emphasize the regulatory framework and the content of non-financial reporting, as well as the importance of presenting this information, which facilitate the development and/or the consolidation of a responsible business model. The professional accountants have a major responsibility in the capital employment process and must have an integrated thinking by their role in the audit councils and the audit commissions, as financial managers, and within the positions in the financial field in order to inform the organisations' decision-makers and the investors with regard to the opportunities and risks related to sustainability.

Key terms: non-financial reporting, non-financial statement, sustainability, CSRD, NFRD, digitization

Termeni-cheie: raportare nonfinanciară, declarație nefinanciară, sustenabilitate, CSRD, NFRD, digitalizare

Clasificare JEL: M14, M41, M49

To cite this article: Elena Stănciulescu, Mihai Vuță, *Raportarea nonfinanciară – element-cheie pentru afacerile din prezent și din viitor*, *CECCAR Business Review*, N° 10/2022, pp. 3-8, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2022.10.01>

➔ Introducere

În analiza companiilor, investitorii și alte părți interesate solicită din ce în ce mai mult informații de înaltă calitate privind sustenabilitatea, luând în considerare tot mai multe criterii nonfinanciare, precum impactul activității entităților asupra mediului, relația cu angajații, furnizorii și alți parteneri sau implementarea celor mai înalte standarde de governanță corporativă.

Raportarea nonfinanciară este modalitatea prin care companiile pot să comunice periodic tuturor stakeholderilor performanța economică, socială și de mediu.

Profesia contabilă, cu un cadru general solid de calificări, precum și competențe și experiență vaste în generarea și asigurarea de informații utile pentru luarea deciziilor, este cel mai bine plasată pentru a răspunde acestei nevoi.

➔ Cadrul de reglementare

Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari (Non-Financial Reporting Directive – NFRD) este cel mai important

act legislativ care a introdus obligații legate de raportarea sustenabilității pentru anumite companii mari din Uniunea Europeană. Aceasta modifică Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi. Entitățile vizate aplică directiva din anul 2018 pentru informațiile referitoare la exercițiul financiar 2017.

NFRD impune entităților de interes public cu peste 500 de angajați ca pe lângă raportul administratorilor să depună și o declarație nefinanciară sau un raport nefinanciar care să cuprindă informații privind aspectele de mediu, sociale și legate de angajați, respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și a dării de mită.

În anul 2016, prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.938/2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile s-au modificat Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014, cu modificările și completările ulterioare, transpunând parțial prevederile Directivei 2014/95/UE referitoare la prezentarea de informații nonfinanciare și privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari. Astfel, „entitățile de interes public care, la data bilanțului, depășesc criteriul de a avea un număr mediu de 500 de salariați în cursul exercițiului financiar includ în raportul administratorilor o **declarație nefinanciară** care conține, în măsura în care acestea sunt necesare pentru înțelegerea dezvoltării, performanței și poziției entității și a impactului activității sale, informații privind cel puțin aspectele de mediu, sociale și de personal, respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și a dării de mită”.

Prin Ordinul Băncii Naționale a României nr. 7/2016 privind modificarea și completarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, și a Ordinului Băncii Naționale a României nr. 6/2015 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene și Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 1/2017 pentru modificarea și completarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate ale entităților care desfășoară activitate de asigurare și/sau reasigurare, aprobate prin Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 41/2015, au fost introduse de către Banca Națională a României și Autoritatea de Supraveghere Financiară din România cerințe similare pentru instituțiile de credit și furnizorii de fonduri de pensii private.

Începând cu anul 2019 s-a extins aria de aplicabilitate a obligațiilor de prezentare a informațiilor nonfinanciare asupra tuturor operatorilor economici mari (nu numai entitățile de interes public), astfel că **toate entitățile care depășesc criteriul de a avea un număr mediu de 500 de salariați în cursul exercițiului financiar vor avea obligația prezentării de informații nonfinanciare** (conform Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 3.456/2018 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile).

➔ Conținutul declarației nefinanciare

Potrivit pct. 492¹ alin. (1) din OMFP nr. 1.802/2014, **declarația nefinanciară** include:

- a) o descriere succintă a modelului de afaceri al entității;
- b) o descriere a politicilor adoptate de entitate în legătură cu aceste aspecte, inclusiv a procedurilor de diligență necesară aplicate;
- c) rezultatele politicilor respective;
- d) principalele riscuri legate de aceste aspecte care decurg din operațiunile entității, inclusiv, atunci când este relevant și proporțional, relațiile sale de afaceri, produsele sau serviciile sale care ar putea avea un impact negativ asupra domeniilor respective și modul în care compania gestionează riscurile respective;
- e) indicatori-cheie de performanță (KPI) nonfinanciară relevanți pentru activitatea specifică a entității.

În conținutul declarației nefinanciare, potrivit articolului menționat, se identifică patru aspecte importante legate de sustenabilitate.

Aspecte legate de mediu	<ul style="list-style-type: none">● impactul actual și previzibil al operațiunilor entității asupra mediului și, după caz, asupra sănătății și a siguranței;● utilizarea de energie regenerabilă și neregenerabilă;● emisiile de gaze cu efect de seră;● utilizarea apei și poluarea aerului.
Aspecte sociale și de personal	<ul style="list-style-type: none">● acțiunile întreprinse pentru a asigura egalitatea de gen, condițiile de muncă, dialogul social, respectarea drepturilor sindicale, sănătatea și siguranța la locul de muncă, dialogul cu comunitățile locale;● informații privind prevenirea abuzurilor în materie de drepturile omului și/sau privind instrumentele instituite pentru combaterea corupției și a dării de mită.
Aspecte legate de climă	<ul style="list-style-type: none">● consecințele asupra schimbării climatice pe care le au activitatea entității și utilizarea bunurilor și serviciilor pe care aceasta le produce.
Aspecte legate de dezvoltarea durabilă	<ul style="list-style-type: none">● consecințele pe care le au activitatea entității și utilizarea bunurilor și serviciilor pe care aceasta le produce asupra angajamentelor sale în favoarea dezvoltării durabile, a luptei împotriva risipei alimentare și a luptei împotriva discriminării și a promovării diversității.

Art. 492⁶ din OMFP nr. 1.802/2014 prevede că „la prezentarea informațiilor nefinanciare este avută în vedere Comunicarea Comisiei Europene «Ghid privind raportarea informațiilor nefinanciare (metodologia de raportare a informațiilor nefinanciare) (2017/C 215/01)», publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 215 din data de 5 iulie 2017”.

➔ Beneficiile raportării nefinanciare

Raportarea nonfinanciară, cunoscută și ca **raportare de sustenabilitate**, este un instrument util care facilitează dezvoltarea și/sau consolidarea unui model responsabil de afaceri.

Comaniile care raportează informații nonfinanciare obțin o serie de beneficii atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung, dintre care cele mai relevante sunt:

- îmbunătățirea reputației și creșterea încrederii în brand;
- acces facil la informațiile privind toate aspectele de mediu, personal, drepturile omului sau măsurile pentru combaterea corupției atât pentru persoanele care fac parte din organizație, cât și pentru cele din exterior (clienți, furnizori, investitori, autorități publice, organizații nonguvernamentale, comunitatea locală, societatea civilă etc.);
- sporirea competitivității și atragerea de surse noi de capital;
- identificarea zonelor care necesită anumite îmbunătățiri și optimizarea anumitor procese;
- reducerea costurilor și creșterea productivității în anumite departamente ale companiei;

- creșterea vizibilității entității în comunitate ca urmare a inițiativelor de responsabilitate socială desfășurate.

Publicarea rapoartelor nonfinanciare referitoare la dezvoltarea sustenabilă de către societățile cotate la Bursa de Valori București influențează percepția investitorilor din punctul de vedere al relevanței valorilor contabile și aspectelor nonfinanciare asupra valorii de piață a capitalului.

➔ **Nevoia de revizuire a Directivei privind raportarea de sustenabilitate corporativă (CSRD)**

NFRD solicită companiilor să detalieze informații „în măsura necesară pentru a înțelege dezvoltarea, performanța, poziția și impactul activităților companiei, respectiv modul în care problemele de sustenabilitate pot afecta atât compania, cât și societatea și mediul înconjurător” (așa-numita dublă materialitate).

„Extinderea standardelor tradiționale de raportare financiară, cum ar fi IFRS, pentru a acoperi raportarea de sustenabilitate este o evoluție inevitabilă și binevenită și va deveni pentru multe companii la fel de importantă precum raportarea financiară anuală”, potrivit lui Richard Perrin, Partener, Head of Advisory, KPMG în România (<https://home.kpmg/ro/ro/home/presa/comunicate-presa/2021/05/sustenabilitatea-element-cheie-afaceri.html>).

În aprilie 2021, Comisia Europeană a adoptat o propunere legislativă de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) care va modifica NFRD aflată acum în vigoare. În cadrul propunerii, Comisia intenționează:

- să extindă domeniul de aplicare al obligațiilor de raportare pentru toate societățile mari și pentru cele listate la bursă pe piețele reglementate din Uniunea Europeană;
- să introducă cerințe de raportare mai detaliate și auditarea obligatorie a informațiilor raportate.

CSRD ar impune cerințe de raportare suplimentare față de normele curente ale Directivei privind raportarea nonfinanciară, cu scopul ca pe termen lung raportarea privind sustenabilitatea să devină comparabilă cu raportarea financiară.

➔ **Domeniul de aplicare al NFRD/CSRD**

NFRD a vizat obligația raportării nonfinanciare de către entitățile de interes public cu mai mult de 500 de angajați. Consultările efectuate de Comisie au constatat că multe părți interesate sunt în favoarea extinderii cerințelor de raportare la categorii suplimentare de companii. Multe IMM-uri se confruntă cu cereri tot mai mari de informații privind sustenabilitatea, de obicei de la băncile care le împrumută bani și de la companiile mari cărora le furnizează produse.

NFRD

Entitățile publice mari cu > 500 de angajați și care îndeplinesc unul din două criterii financiare: active totale > 20 milioane euro sau cifra de afaceri netă > 40 milioane euro

CSRD

- Toate societățile mari care îndeplinesc două din trei criterii: > 250 de angajați, active totale > 43 milioane euro sau cifra de afaceri netă > 50 milioane euro
- Companiile admise la tranzacționare pe o piață reglementată din UE, cu excepția microentităților

➔ Informațiile raportate potrivit NFRD/CSRD

NFRD

1. Modelul de afaceri;
2. Politicile și rezultatele lor în ceea ce privește aspectele de mediu și sociale, angajații, drepturile omului, darea de mită și corupția;
3. Principalele riscuri și procedurile de diligență necesară aplicate;
4. KPI relevanți;
5. Diversitatea în consiliul de administrație al companiei (vârsta, genul, experiența educațională și profesională).

CSRD

1. Modelul de afaceri și strategia;
2. Țintele și progresul înregistrat în raport cu acestea;
3. Rolul consiliului de administrație și al organelor cu funcții de conducere;
4. Politicile și rezultatele lor;
5. Principalele riscuri și procedurile de diligență necesară aplicate;
6. KPI relevanți;
7. Impactul negativ;
8. Imobilizările necorporale (capitalul social, uman și intelectual);
9. Procesul de definire a conținutului raportului (dubla materialitate).

➔ Digitalizarea informațiilor privind sustenabilitatea solicitate de NFRD/CSRD

Pentru a evidenția în timp posibilitatea obținerii unor costuri mai mici de raportare pentru companii și îmbunătățirile radicale în modul în care investitorii și alte părți interesate pot compara și utiliza informațiile raportate, se anticipează o evoluție a digitalizării informațiilor privind sustenabilitatea.

NFRD

- Raport de management sau raport separat;
- Online sau în format pdf.

CSRD

- Raport de management;
- În format XHTML se vor raporta informații sub formă de „etichetare” digitală, pentru a putea fi citite automat și introduse în punctul unic de acces european (ESAP), aflat în prezent în curs de dezvoltare.

CSRD și standardele de raportare privind sustenabilitatea trebuie adoptate în mod oficial până la sfârșitul anului 2022. Ulterior se preconizează că societățile mari vor începe să aplice standardele pentru prima dată în raportările publicate în 2024 pentru exercițiul financiar 2023. Din ianuarie 2027, toate societățile listate la bursă pe piețele reglementate din UE (cu peste 10 angajați) vor raporta conform noilor cerințe ale Directivei privind raportarea de sustenabilitate corporativă.

Bibliografie

1. Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari, publicată în Jurnalul Oficial nr. L 330/15.11.2014.
2. Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 1/2017 pentru modificarea și completarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate ale entităților care desfășoară activitate de asigurare și/sau reasigurare, aprobate prin Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 41/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 67/26.01.2017.
3. Ordinul Băncii Naționale a României nr. 7/2016 privind modificarea și completarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, și a Ordinului Băncii Naționale a României nr. 6/2015 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, publicat în Monitorul Oficial nr. 832/20.10.2016.
4. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, publicat în Monitorul Oficial nr. 963/30.12.2014, cu modificările și completările ulterioare.
5. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.938/2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile, publicat în Monitorul Oficial nr. 680/02.09.2016.
6. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.456/2018 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile, publicat în Monitorul Oficial nr. 942/07.11.2018.
7. https://bvb.ro/press/2022/Comunicat%20de%20presa_Lansare%20Ghid%20privind%20raportarea%20ESG.pdf
8. <https://home.kpmg/ro/ro/home/presa/comunicate-presa/2021/05/sustenabilitatea-element-cheie-afaceri.html>
9. <https://www.startupcafe.ro/taxe/ghid-raportare-esg-companii-romania-pdf.htm>